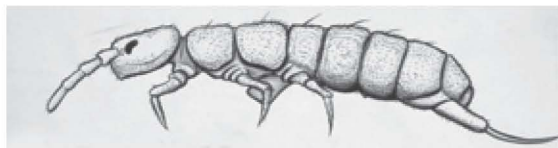

OCHROLEUCA VERSUS SOLARIS

Nee, we gaan het niet over het weer hebben. Het was bizar, dit afgelopen najaar, maar we gaan het er niet over hebben! Extreme omstandigheden bieden wel een mooie gelegenheid om het gedrag van organismen te bestuderen. In ons geval zijn dat natuurlijk paddenstoelen. Wie profiteerden, wie lieten het afweten en wie trokken zich nergens wat van aan? Om met die laatste categorie te beginnen: een robuuste soort als de Geelwitte russula (*Russula ochroleuca*) gaf er na wekenlange nazomerse droogte toch de brui aan; om pas ruim een week nadat er 20 tot 30 mm regen was gevallen hier en daar weer boven de grond te komen. Een relatief vroege soort als de Zonnerussula (*R. solaris*), die zich begin september plaatselijk met vrij veel exemplaren liet zien, vond het daarna ook meteen welletjes en is niet meer terug gekomen.

Dat roept de vraag op hoe de programmering er uit ziet van de verschillende soorten en hoe groot de verschillen zijn in de energiehuishouding tussen de paddenstoelensorten. Laten we er voor het gemak van uit gaan dat elke zwamvlok zoveel mogelijk sporen probeert te verspreiden tegen een zo gering mogelijke investering aan energie. Wat hoeveelheid sporen betreft, doet de Geelwitte russula het beter dan de Zonnerussula, domweg omdat de eerste meer vluchten produceert. Er is een plek in de buurt van mijn huis in Drenthe waar ik de Geelwitte russula dit seizoen zeker vier keer met verse exemplaren heb gezien. De vraag is nu, heeft deze russula meer te verteren, kan hij het breder laten hangen dan een Rode Lijstsoort als de Zonnerussula? Komt, onder de huidige omstandigheden, de Geelwitte russula makkelijker aan zijn energie dan een fijnproefer als de Zonnerussula? Of is het vooral een gevolg van genetische programmering, waardoor een moederbig routineus een dozijn biggen werpt, terwijl bij een zoogdier als de mens twee jongen tegelijk al bijzonder is? Uit de vele vragen kunt u al afleiden dat in dit stukje geen antwoord valt te verwachten. Ik weet ook niet of er ergens fundamenteel mycologisch onderzoek wordt verricht dat inzicht gaat geven in hoe de energiehuishouding van de verschillende paddenstoelensorten is geregeld.

Maar soms lees je een verslag van een onderzoek dat opeens licht werpt op een zaak die daarvoor nog duister was. Zoals die Wageningse onderzoekers die het verschil in bodemleven van jong en oud grasland onderzocht hadden en aantoonden dat naarmate grasland ouder wordt de microfauna sterk verandert. Bijvoorbeeld de springstaarten-bevolking ondergaat een ingrijpende wijziging wat soortensamenstelling betreft, waardoor – naarmate grasland ouder wordt – zich planten kunnen vestigen waarvan de wortelstelsels geen verweer hebben tegen springstaarten van jonge graslanden! Hoe graslandpaddenstoelen in dit netwerk van relaties passen, wordt niet vermeld. Maar elke keer als het lukt om weer een tipje van de sluier op te lichten, vervult me dat met grote vreugde. Leve de wetenschap!

DOOR ROB CHRISPJUN